

دانلود جزوه کامل حقوق مدنی 5

برای دانلود جزوه کامل اینجا کلیک کنید

نمونه متن جزوه:

عقد ودیعه یک عقد عهدی است که در آن مستودع متعهد به نگهداری مالی میشود. ودیعه مصداق بارز امانت میباشد. یعنی تمام مقررات امانت، اصولاً در مورد ودیعه گفته شده است. احکامی که راجع به امانت، در عقد ودیعه گفته شده، در سایر عقود هم اگر امینی وجود داشته باشد، مُجری خواهد بود. به شرط اینکه، برای آن عقد احکام ویژهای در قانون مقرر نشده باشد.

در عقد ودیعه مسؤلیت امانت، همان مسؤلیتهای اصلی تعریف شده در قانون برای امانت است. یعنی امانت مسؤل نیست مگر اینکه تقصیر کرده باشد و بار اثبات تقصیر بر عهده مدعی تقصیر است.

شرط ضمان امانت

موضوع شرط ضمان امانت از این قرار است که؛ آیا میتوان شرط کرد امانت هر چند تعدی و تقصیر نکرده باشد مسؤل شناخته شود؟ در مورد عقد عاریه قانون گذار به صراحت مقرر نموده که میتوان شرط ضمان مستعیر را کرد. یعنی شرط شود مستعیر هر چند تعدی و تفریط نکرده باشد، مسؤل قلمداد شود.

موضوعی که در عقد عاریه باید به آن توجه نمود این است که عقد عاریه عقدی به نفع مستعیر است ولی در عقد ودیعه، مستودع فقط از مال نگهداری میکند. و انتفاعی از مال به نفع خود نمیببرد. به قول فقها عقد ودیعه مبنی بر احسان است.

اولاً؛ وقتی قانونگذار شرط ضمان مستعیر را در عقد عاریه بیان میکند، در مقام بیان است. و چون قانونگذار در مقام بیان است، میتوان از مفهوم مخالف آن نص استفاده نمود. به این معنی که در سایر عقود در صورتیکه قانونگذار قواعدی را در مورد شرط ضمان مقرر نکرده باشد، نمیتوان شرط ضمان امانت را نمود.

ثانیاً؛ عقد ودیعه مبتنی بر احسان است. بر خلاف عقد عاریه که مستعیر مستقیماً در آن نفع میبرد. و هر کسی نفع میبرد باید هزینه آن را پرداخت کند. با این استدلال نمیتوان در عقد ودیعه شرط ضمان برای مستودع نمود.

البته در مورد شرط ضمان برای مستودع نظر مخالف نیز وجود دارد. مخالفان بر این عقیده اند که بر اساس اصل آزادی قراردادهای میتوان برای مستودع شرط ضمان کرد. ولی بر اساس نظر جناب آقای دکتر طالبزاده برای مستودع نمیتوان شرط ضمان نمود.

شرط عدم مسؤلیت

حال این سوال مطرح میشود که آیا میتوان شرط کرد شخص مستودع هر چند تعدی و تفریط کرده باشد، مسؤل قلمداد نشود؟

بسیاری از حقوق دانان معتقدند که میتوان شرط عدم مسؤلیت برای مستودع نمود. ولی طبق قاعده، اسقاط مالم یجب ممکن نیست. یعنی نمیتوان چیزی را که بر ذمه شخصی مستقر نشده است، اسقاط نمود.

قانون مدنی قاعده فوق را مورد پذیرش قرار نداده و مقرر کرده است که، اگر سبب تعهد ایجاد شود، میتوان آن را اسقاط نمود¹. مانند اسقاط اختیارات.

وظایف مستودع

شخص مستودع دو وظیفه دارد. وظیفه اول مستودع حفظ و نگهداری مال است و دومین وظیفه او رد مال به مودع میباشد.

قانونگذار در مورد حفظ و نگهداری مال میگوید، مستودع هیچ نوع تصرف و انتفاعی نمیتواند از مال ودعی داشته باشد. و تمام منافع اعم از منفصل و متصل متعلق به شخص مودع است.

در مورد رد مال ودعی نیز، شخص مستودع مال موضوع ودیعه را در همان حالی که در حین رد موجود است باید به مودع اعاده کند. اعم از اینکه مال معیوب شده باشد یا نه. به مثال قانونی ذیل توجه کنید:

اگر مالی در پاکت مخدومی باشد، آن شخص حق ندارد آن را باز کند و باید در همان وضعیت به طرف مسترد کند. و اگر خود طرف نبود به وراثت آن شخص مسترد نماید. در صورتی که بین وراثت اختلاف در قبض آن مال باشد، مال را به حاکم رد کند.

اگر شخص مستودع فوت کند وراثت مستودع مکلف به تحویل مال و دعی به مودع هستند. اصولاً با فوت مستودع عقد و دیعه منحل میشود. بنابراین وراثت، مسؤل تلف آن مال قلمداد می شوند. هر چند تعدی و تفریط نکرده باشند. و ید وراثت، ید امانی نیست. مسؤل قلمداد شدن وراثت از لحاظ اصول درست نمی باشد. زیرا وقتی مال بصورت قهری